

JUDECĂTORIA CHIȘINĂU

(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.

Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40

www.instante.justice.md

**Curtea Constituțională a RM,
mun. Chișinău,
str. Al. Lăpușneanu nr. 28.**

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghi, în temeiul art.121 din Codul de procedură civilă, indicând că obiectul excepției îl constituie sintagma „de către debitorul obligației garantate” din art. 407 alin.(1) lit.(c) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019), care condiționează aplicarea regimului special de urmărire a bunului grevat după prescrierea dreptului la acțiune de existența unei invocări a prescripției extinctive exclusiv de către debitorul obligației garantate, în cadrul cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul Olaru Grigore, în interesele „Bancii de Economii” SA, în proces de lichidare, împotriva ÎCS „BN-PROALIM” SRL, în proces de insolabilitate, cu privire la încasarea sumei. (dosar Nr: 2c-1141/2023).

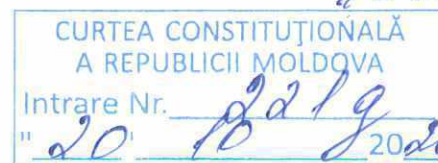
Anexă:

- Cererea de chemare în judecată – 45 file.
- Sesizare cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 10 file.
- Cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 2 file.
- Încheierea instanței de judecată – 2 file.

**Judecător
a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru**

Svetlana Cușnir

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
or. Chișinău, MD-2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

(prezentată în conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție)

CHIȘINĂU - 2026

AUTORUL SESIZĂRII:

A.2. Persoana juridică

1. Denumirea: **C.S. "BN-PROALIM" S.R.L.** (în procedura planului), sediu: **or. Chișinău, str. Ștefan cel Mare și Sfânt, 29, ap. 9;**
2. Numărul unic de înregistrare: **1008600059146**, data înregistrării: **05.12.2008;**
3. Numele administratorului: **Administrator Autorizat Postolachi Gheorghe,** deținător a autorizației nr. 197 din 23.03.2015;

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: **Judecătoria Chișinău /Sediul Centru/**
2. Judecător/complet de judecată: **Svetlana Cușnir**
4. Adresa instanței de judecată: **or. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 162**
5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: **jcc@justice.md**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

În procedura civilă pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru (dosar nr. 2c-1141/2023), S.A. „Banca de Economii” (în proces de lichidare) a introdus la 05 mai 2023 o cerere de chemare în judecată împotriva Î.C.S. „BN-Proalim” S.R.L., solicitând încasarea sumei totale de 92.506.984,74 lei (din care capital 84.000.000 lei, dobândă 7.470.625,33 lei și penalitate 1.036.359,41 lei), inclusiv din contul bunurilor grevate prin ipotecă/gaj. Pârâtul a ridicat excepția de tardivitate/prescripție extinctivă, invocând că dreptul la acțiune s-a născut cel târziu la 12.10.2012 (după scadența contractuală din 11.10.2012) și că termenul general de 3 ani s-a împlinit la 11.10.2015. În mod subsidiar, pârâtul a solicitat aplicarea regimului art. 407 alin. (1) Cod civil, în sensul excluderii urmăririi restului patrimoniului și al excluderii accesoriilor din orice satisfacere din bunul grevat.

În paralel, în cadrul procesului de insolabilitate al Î.C.S. „BN-Proalim” S.R.L. (dosar nr. 2i-1992/18), un alt creditor – B.C. „Moldindeonbank” S.A. (MICB) – a formulat la 16.07.2019 o contestație împotriva admiterii creanței BEM în tabelul definitiv, în temeiul Legii insolabilității, invocând inclusiv expirarea prescripției extinctive a creanței BEM. Această invocare a prescripției, făcută de un creditor al debitorului în procedura de insolabilitate, constituie o invocare realizată de un subiect care are, potrivit dreptului comun, un interes legitim direct și este recunoscut ca îndreptățit să invoce prescripția. În consecință, dacă art. 407 alin. (1) lit. c) ar fi formulat în mod coerent cu art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC, termenul de 2 ani pentru valorificarea garanției după prescriere ar fi trebuit să curgă cel târziu de la 16.07.2019, iar reclamantul BEM ar fi trebuit să-și consolideze pretenția prin acțiune de drept comun în interiorul acestui interval. Totuși, reclamantul a introdus acțiunea abia la 05.05.2023, adică după expirarea vădită a termenului de 2 ani raportat la invocarea din 2019.

În cauza de bază, dacă instanța va constata prescripția dreptului la acțiune în sens personal, reclamantul BEM va încerca să se prevaleze de art. 407 alin. (1) Cod civil pentru a obține satisfacerea (cel puțin a capitalului) din bunurile grevate. Dispoziția contestată – art. 407 alin. (1) lit. c) – devine, astfel, determinantă pentru soluționarea litigiului, deoarece stabilește un termen de 2 ani calculat de la data invocării prescripției față de creditor, însă condiționează acest moment exclusiv de invocarea „de către debitorul obligației garantate”, ignorând invocarea făcută de creditorii debitorului sau de alte persoane cu interes legitim, deși acestea sunt recunoscute în mod expres de art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC ca subiecți îndreptățiți să invoce prescripția.

Situația de fapt relevă și consecințe patrimoniale concrete ale incertitudinii produse de mecanismul art. 407 lit. c): bunurile grevate au fost transmise benevol în posesia creditorului ipotecar/gajist încă din 2011, în scop de comercializare, însă nu au fost valorificate timp îndelungat, iar restituirea lor a avut loc doar parțial în anul 2024. În tot acest interval, bunurile au rămas sub o sarcină juridică și factuală care a limitat exercițiul dreptului de proprietate, iar trecerea timpului a amplificat riscul pierderii probelor și al degradării valorii economice a garanției. Acest context arată de ce termenul de 2 ani din art. 407 lit. c) trebuie să opereze ca o limită reală, obiectivă și previzibilă, nu ca una dependentă de conduita exclusivă a debitorului.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Se solicită controlul constituționalității art. 407 alin. (1) lit. c) din Codul civil (redacția în vigoare după 01.03.2019), în partea în care condiționează aplicarea regimului de urmărire limitată după prescriere de faptul că „nu au trecut mai mult de 2 ani de la data invocării față de creditor a expirării prescripției extinctive de către debitorul obligației garantate”. Prevederea este contestată în măsura în care sintagma „de către debitorul obligației garantate” exclude orice efect juridic al invocării prescripției de către creditorii persoanei sau de către alte persoane care au un interes legitim, deși acestea sunt deja recunoscute ca subiecți îndreptățiți să invoce prescripția potrivit art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC. În consecință, se solicită declararea neconstituționalității sintagmei „de către debitorul obligației garantate” din art. 407 alin. (1) lit. c) Cod civil sau, cel puțin, pronunțarea unei interpretări conforme Constituției, potrivit căreia „invocarea” în sensul art. 407 alin. (1) lit. c) include invocarea făcută de orice subiect recunoscut de art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC, inclusiv creditorii debitorului și alte persoane cu interes legitim, atunci când invocarea este realizată într-o procedură admisă de lege (inclusiv în cadrul contestațiilor din procedura de insolvență).

D. ARGUMENTAREA INCIDENTEII UNUI DREPT SAU A MAI MULTOR DREPTURI DIN CONSTITUȚIE

În opinia autorului sesizării, normele contestate sunt incidente în raport cu următoarele prevederi constituționale, redată integral:

Articolul 1. Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.
- (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nicio lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16. Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26. Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- (3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.
- (4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.
- (5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunicii vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.
- (6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 115. Instanțele judecătorești

- (1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.
- (2) Pentru anumite categorii de cauze pot funcționa, potrivit legii, judecătorii specializate.
- (3) Înființarea de instanțe extraordinare este interzisă.
- (4) Organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sunt stabilite prin lege organică.

Articolul 119. Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Incidența acestor norme constituționale este determinată de faptul că excepția de neconstituționalitate a art. 407 alin. (1) lit. c) Cod civil este ridicată într-un litigiu patrimonial pendent, în care reclamantul pretinde o creanță garantată prin ipotecă/gaj, iar pârâtul invocă prescripția extinctivă și efectele ei. În ipoteza în care instanța de drept comun constată că dreptul la acțiune în sens personal este prescris, art. 407 alin. (1) are potențialul de a decide dacă și în ce condiții creditorul mai poate cere satisfacerea din bunul grevat; prin urmare, norma contestată devine determinantă pentru soluționarea cauzei și pentru efectele patrimoniale care decurg din aceasta.

În special, sintagma contestată („de către debitorul obligației garantate”) atașează efectul declanșării termenului de 2 ani din lit. c) exclusiv actului de invocare a prescripției realizat de debitor, deși dreptul comun recunoaște, în mod expres, că prescripția poate fi invocată și de creditorii persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, precum și de orice altă persoană care are un interes legitim. Or, în cauza de față, prescripția a fost invocată în procedura de insolvență

a debitorului (prin contestație formulată de un creditor concurent), ceea ce a produs un litigiu de drept cu privire la existența/exigibilitatea creanței. Dacă invocarea prescripției de către un astfel de subiect - recunoscut de lege ca având interes legitim - nu poate produce niciun efect în mecanismul art. 407 lit. c), atunci termenul de 2 ani devine imprevizibil și dependent de conduita exclusivă a debitorului, ceea ce proiectează incidența art. 1 alin. (3) (statul de drept și securitatea juridică), art. 23 (previzibilitatea normei), art. 16 (egalitatea în fața legii), art. 20 și art. 26 (accesul efectiv la justiție și dreptul la apărare) și art. 46 (protecția proprietății), în coroborare cu art. 4 din Constituție și standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului privind securitatea raporturilor juridice și calitatea legii.

Incidența acestor drepturi este amplificată de contextul procedurii de insolvență a debitorului: bunurile grevate fac parte din masa debitoare, iar posibilitatea valorificării lor după prescrierea dreptului la acțiune influențează în mod direct structura pasivului, ordinea de satisfacere și nivelul distribuțiilor către creditorii concurenți. Într-un asemenea cadru colectiv, în care legea atribuie creditorilor rol activ de control al legalității prin contestații și opoziții, faptul că „invocarea prescripției” făcută de acești creditori (deși recunoscuți de dreptul comun ca subiecți îndreptățiți) este lipsită de orice efect pentru declanșarea termenului de 2 ani transformă garanția într-o sarcină de durată imprevizibilă și afectează atât dreptul debitorului la protecția patrimoniului, cât și drepturile patrimoniale ale creditorilor care concurează asupra aceleiași mase, proiectând, din nou, incidența art. 46 și art. 20 din Constituție.

E. ARGUMENTAREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A UNUIA SAU A MAI MULTOR DREPTURI GARANTATE DE CONSTITUȚIE

Prin prezenta sesizare se invocă faptul că soluția legislativă consacrată de articolul 407 alin. (1) lit. e) din Codul civil - în măsura în care condiționează curgerea termenului de 2 ani exclusiv de „invocarea față de creditor a expirării prescripției extinctive de către debitorul obligației garantate” - generează o ingerință disproporționată în drepturile și principiile garantate de articolele 1 alin. (3), 16, 20, 23, 26, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Această ingerință trebuie examinată și prin prisma articolului 4 din Constituție, potrivit căruia drepturile și libertățile se interpretează și se aplică în concordanță cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, iar în caz de neconcordanță prevalează reglementările internaționale. În acest sens sunt relevante, în special, articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil, inclusiv cerința de securitate juridică), articolul 13 din Convenție (dreptul la un remediu efectiv), articolul 14 din Convenție (interzicerea discriminării) și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (protecția proprietății). Jurisprudența CtEDO confirmă că termenele de prescripție urmăresc obiective legitime de certitudine și protecție împotriva pretențiilor excesiv de vechi (a se vedea, inter alia, *Stubblings și alții c. Regatului Unit*) și că regulile procedurale/materiale nu trebuie să facă protecția jurisdicțională teoretică sau iluzorie, ci practică și efectivă (a se vedea, inter alia, *Zubac c. Croației*).

În prezenta cauză, problema nu privește existența termenului de 2 ani ca atare (care, în principiu, poate constitui o limitare legitimă și previzibilă a posibilității creditorului gajist de a cere satisfacerea din bunul grevat după prescrierea dreptului la acțiune), ci criteriul declanșator al acestui termen. Sintagma contestată reduce „invocarea prescripției” la un singur subiect - debitorul obligației garantate - deși dreptul comun recunoaște expres că excepția de tardivitate poate fi ridicată nu doar de persoana în a cărei favoare a curs prescripția, ci și de creditorii acesteia și de orice altă persoană cu interes legitim (articolul 394 Cod civil coroborat cu articolul 186¹ CPC).

Or, în contextul raporturilor de garanție și, cu atât mai mult, în contextul unei proceduri de insolvență, creditorii concurenți și alți participanți au un interes legitim direct în a împiedica menținerea sau „reactivarea” unor pretenții prescrise prin mecanisme excepționale care produc efecte patrimoniale asupra masei debitoare și asupra ordinii de satisfacere. În speță, invocarea prescripției extinctive împotriva pretențiilor BEM a fost formulată în 2019 de către un creditor concurent (MICB), în procedura legală de contestare a creanței, iar instanțele de insolvență au constatat existența unui litigiu de drept și au indicat necesitatea soluționării pretenției în procedură civilă contencioasă. În polida acestui context, art. 407 alin. (1) lit. e), în forma contestată, exclude din start efectul juridic al unei asemenea invocări (de către creditorul debitorului), făcând ca termenul de 2 ani să nu curgă decât dacă și când debitorul însuși formulează invocarea în raport direct cu creditorul gajist.

1. Ingerința este prevăzută de lege, dar nu îndeplinește cerința de calitate a legii (art. 1 alin. (3) și art. 23 din Constituție). Deși norma este formal accesibilă, ea produce, în practică, un rezultat impredictibil: limita temporală de 2 ani depinde de conduita exclusivă a debitorului, iar nu de un eveniment juridic obiectiv (expirarea prescripției) sau de un act procesual recunoscut în mod coerent de dreptul comun (invocarea prescripției de către persoanele îndreptățite potrivit art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC). În consecință, participanții la circuitul civil - inclusiv creditorii concurenți, administratorul insolvenței și chiar instanța - nu pot anticipa cu un grad rezonabil de certitudine momentul în care excepția din art. 407 încetează să mai opereze. Or, atât standardul constituțional al statului de drept, cât și standardul convențional al „calității legii” impun ca norma să fie suficient de previzibilă pentru a permite persoanelor să-și ajusteze conduita.
2. Scopul legitim pretins (securitatea juridică și protecția debitorului) este compromis de soluția legislativă contestată. Dacă rațiunea art. 407 este de a tempera efectul prescripției într-un mod excepțional, dar strict și limitat în timp, atunci termenul de 2 ani trebuie să funcționeze ca o „ferastră” reală, previzibilă și verificabilă în care creditorul gajist poate recurge la satisfacerea din bunul grevat. Prin condiționarea acestei ferestre exclusiv de

invocarea prescripției de către debitor, norma permite, în fapt, prelungirea nedeterminată a incertitudinii: dacă debitorul nu invocă prescripția, creditorul gajist poate pretinde că nu a început să curgă termenul de 2 ani, menținând sarcina asupra bunului grevat și riscul urmăririi pentru o perioadă incompatibilă cu finalitatea prescripției.

3. Nu există o legătură rațională între excluderea creditorilor debitorului (și a altor persoane cu interes legitim) și scopul urmărit. Dimpotrivă, art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC recunosc deja că invocarea prescripției poate fi făcută și de creditorii persoanei în a cărei favoare curge prescripția sau de orice altă persoană cu interes legitim, tocmai pentru a preveni situațiile în care pasivitatea sau conduita strategică a unei părți produce efecte înjuste asupra altor persoane afectate. A exclude aceleași persoane de la efectul juridic al declanșării termenului din art. 407 lit. c) creează un privilegiu nejustificat pentru creditorul gajist și deschide un risc de coluziune sau pasivitate strategică (debitorul poate amâna invocarea, iar creditorul își conservă o cale excepțională de urmărire pentru un timp nedefinit).
4. Diferența de tratament este incompatibilă cu articolul 16 din Constituție și cu articolul 14 din Convenție. Persoana în a cărei favoare curge prescripția, creditorii acesteia și orice altă persoană cu interes legitim se află într-o situație comparabilă sub aspectul interesului protejat de prescripția extinctivă: închiderea în timp a unor pretenții vechi și asigurarea stabilității raporturilor juridice. Cu toate acestea, art. 407 alin. (1) lit. c) acordă efect juridic doar invocării făcute de debitor, refuzând orice efect invocării făcute de ceilalți subiecți recunoscuți de dreptul comun. CtEDO a reținut constant că o diferență de tratament între persoane aflate în situații comparabile este compatibilă cu art. 14 doar dacă urmărește un scop legitim și păstrează un raport rezonabil de proporționalitate (a se vedea, inter alia, Stee și alții c. Regatului Unit [GC]). În speță, diferența de tratament nu urmărește în mod coerent un scop legitim și nu este proporțională, deoarece suprimă efectul util al invocării prescripției de către persoanele cărora legea, în alte dispoziții, le recunoaște expres acest drept procesual.
5. Ingerința afectează protecția proprietății (art. 46 din Constituție și art. 1 din Protocolul nr. 1). O garanție reală (gaj/ipotecă) înscamnă, pentru debitor, o sarcină asupra bunului; iar menținerea unei incertitudini prelungite cu privire la posibilitatea urmăririi bunului grevat reprezintă o ingerință continuă în exercițiul dreptului de proprietate și în administrarea masei debitoare. Standardul convențional al „justului echilibru” impune ca ingerințele patrimoniale să nu impună o sarcină individuală excesivă, iar durata și incertitudinea sunt factori esențiali în aprecierea proporționalității. CtEDO a considerat că menținerea unor sarcini și restricții pentru perioade îndelungate, fără repere temporale clare și fără posibilitatea reală de a obține clarificarea situației juridice, poate rupe justul echilibru (a se vedea, inter alia, Sporrang și Lönnroth c. Suediei). Or, prin mecanismul contestat, durata „ferestrei” de urmărire poate deveni practic nelimitată, nu dintr-un motiv obiectiv, ci dintr-o opțiune unilaterală (invocarea sau neinvocarea de către debitor), ceea ce perturbă echilibrul între interesul creditorului gajist și protecția patrimoniului debitorului, precum și interesele celorlalți creditori.
6. Este afectat accesul efectiv la justiție și dreptul la apărare (art. 20 și art. 26 din Constituție, interpretate prin prisma art. 6 § 1 și art. 13 CtEDO). Atunci când legea conferă creditorilor debitorului și altor persoane cu interes legitim dreptul de a invoca prescripția, acest drept trebuie să aibă efect util. În materia insolvențabilității, dreptul creditorilor de a contesta creanțele și de a invoca prescripția este o garanție structurală a legalității și a egalității creditorilor. Dacă invocarea prescripției de către un creditor concurent nu poate produce niciun efect asupra limitării în timp a excepției din art. 407, atunci protecția oferită de art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC devine, în această dimensiune, iluzorie: creditorul gajist poate evita consecința temporală (termenul de 2 ani) prin simpla absență a invocării de către debitor, chiar dacă prescripția este invocată în mod legitim și într-un cadru procedural adecvat de către alți participanți. Or, CtEDO insistă că accesul la instanță și garanțiile procesuale trebuie să fie efective în realitate, nu doar pe hârtie (a se vedea, inter alia, Zubac c. Croației).
7. Restrângerea nu trece testul proporționalității prevăzut de art. 54 din Constituție. Scopul celerității și al stabilității raporturilor patrimoniale poate fi atins prin măsuri mai puțin

intruzive: legiuitorului putea formula lit. c) în termeni neutri (de la data invocării prescripției față de creditor de către oricare dintre subiecții îndreptățiți potrivit art. 394 Cod civil și art. 186¹ CPC) ori putea stabili un reper obiectiv (de exemplu, de la data expirării prescripției sau de la data la care creditorul a fost notificat în mod oficial despre invocare într-o procedură judiciară). Aceste alternative ar păstra finalitatea art. 407 ca excepție strictă, ar preveni arbitrarul și ar întări securitatea juridică, fără a suprima drepturile altor participanți. În forma actuală, sintagma contestată produce un efect excesiv: transformă limita temporală într-un mecanism dependent de voința unilaterală a debitorului și, prin aceasta, afectează substanța egalității, a securității juridice și a protecției patrimoniului.

În concluzie, art. 407 alin. (1) lit. c) din Codul civil, prin sintagma „de către debitorul obligației garantate”, este incompatibil cu articolele 1 alin. (3), 16, 20, 23, 26, 46 și 54 din Constituție, interpretate în lumina articolului 4 din Constituție și a standardelor Convenției. Remediul constituțional adecvat este fie eliminarea sintagmei din textul art. 407 alin. (1) lit. c), fie stabilirea, prin interpretare conformă Constituției, că termenul de 2 ani poate fi declanșat și prin invocarea prescripției de către creditorii persoanei sau de către orice altă persoană cu interes legitim, în condițiile dreptului comun și ale procedurilor recunoscute de lege.

F. LISTA DOCUMENTELOR RELEVANTE (DACĂ ESTE CAZUL)

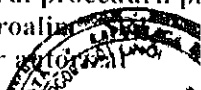
1. Cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Banca de Economii” la 05.05.2023 (dosar nr. 2c-1141/2023);
2. cererea/excepția de tardivitate ridicată de Î.C.S. „BN-Proalim” S.R.L. în faza de pregătire a cauzei din 19.01.2026
3. Cerere de completare și precizare a excepției de tardivitate (prescripție extinctivă) din 03.04.2026;
4. Copia Contestației MICB nr. 2-10/2284 din 16.07.2019;
5. Copia Încheierii Judecătorești Chișinău nr. 2i-1992/18 din 04.11.2020;
6. Copia recursului BEM nr. 06-01/1338 din 12.11.2020;
7. Copia Decizie Curții de Apel Chișinău nr. 2rci-520/20 din 26.01.2021;

G. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA AUTORULUI SESIZĂRII

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

03.06.2026

Autorul sesizării,
Administratorul procedurii planului
Î.C.S. „BN-Proalim”
Administrator

POSTOLACHI GHEORGHI

ÎN C H E I E R E

24 septembrie 2026

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța compusă din:

Președintele de ședință, judecătorul
grefierul

Svetlana Cușnir
Mihaela Duducal

examinând, în sediul instanței, în ședință publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul Olaru Grigore, în interesele „Bancii de Economii” SA, în proces de lichidare, împotriva ÎCS „BN-PROALIM” SRL, în proces de insolabilitate, cu privire la încasarea sumei,

c o n s t a t ă:

La 11 mai 2023, SA „Banca de Economii”, în proces de lichidare, reprezentată de lichidatorul Grigore Olaru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „BN-PROALIM” SRL, în proces de insolabilitate, cu privire la încasarea sumei.

La 4 iunie 2026, prin intermediul cancelariei instanței de judecată, reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghe, a înaintat o cerere, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate, în temeiul art.12¹ din Codul de procedură civilă, indicând că obiectul excepției îl constituie sintagma „de către debitorul obligației garantate” din art. 407 alin.(1) lit.(c) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019), care condiționează aplicarea regimului special de urmărire a bunului grevat după prescrierea dreptului la acțiune de existența unei invocări a prescripției extinctive exclusiv de către debitorul obligației garantate.

În ședința de judecată, reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, a solicitat admiterea cererii privind exercitarea controlului sintagmei „de către debitorul obligației garantate” din art. 407 alin.(1) lit.(c) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

În ședința de judecată, reprezentantul părții-reclamante nu s-a prezentat.

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghe, instanța de judecată constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea, cumulativ, a condițiilor obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „de către debitorul obligației garantate” din prevederile articolului 407 alin.(1) li. c) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, în coroborare cu dispozițiile art. 4 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din data de 13 decembrie 1994, rezultă că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de judecată reține că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghe, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Succesiv, instanța atestă faptul că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

În conformitate cu art.art. 12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de reprezentantul părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghe, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării constituționalității sintagmei „de către debitorul obligației garantate” din articolul 407 alin. (1) lit. c) din Codul civil (în redacția din 01.03.2019).

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului părții-pârâte ÎCS „BN-PROALIM” SRL, administratorul autorizat Postolachi Gheorghe.

Încheierea separat nu se supune niciunei căi de atac.

Svetlana Cușnir